

*Голіков С.С.,
аспірант кафедри фінансів економічного факультету,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

ЗАГРОЗИ ПОДАТКОВІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Анотація. У статті проведено комплексний аналіз загроз податковій безпеці України. Показано, що для більш глибокого їх розуміння необхідно ідентифікувати джерела, фактори та вплив самих загроз як потенційної небезпеки податковій безпеці. Усі вони пов'язані з чотирма основними джерелами загроз податкової безпеки: станом національної економіки, станом державних фінансів, соціальними особливостями суспільства та інституціональним середовищем. По кожному джерелу визначено та проаналізовано основні фактори загроз. Зроблено висновок, що при аналізі загроз слід урахувати той факт, що в сукупності загрози можуть посилювати одна одну та призвести до ще більшої небезпеки стану податкової безпеки.

Ключові слова: податки, податкова безпека, загроза, бюджетний дефіцит, державний борг.

Постановка проблеми. Для виконання державою покладених на неї функцій та надання населенню суспільних благ та послуг необхідне формування та використання керівництвом держави державного та місцевих бюджетів. Переважним джерелом доходу будь-якого бюджету є надходження від сплати податків. Окрім того, для забезпечення соціально-економічної безпеки необхідно, щоб був забезпечений стабільний та безперервний обсяг надходжень від податків, адже при перебоях у надходженні коштів можуть виникнути негативні наслідки в економіці, що підвищить незадоволення в суспільстві. Тому дуже актуальним питанням є саме дослідження та аналіз загроз податковій безпеці, виявлення та класифікація основних загроз, розробка методів їх мінімізації або локалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна частина досліджень присвячена проблемам національної, економічної та фінансової безпеки, проте проблеми дослідження податкової безпеки знаходяться лише на початковій стадії, досі не визначено сутність та обсяги загроз податковій безпеці, які можуть мати істотні негативні наслідки для держави. Переважна більшість учених акцентують свої дослідження на рівні підприємства, тобто на мікрорівні. Тому необхідне подальше дослідження суті як податкової безпеки, так і чинників, загроз та індикаторів податкової безпеки. На сьогоднішній день дослідження ролі податків були відображені в роботах іноземних науковців, таких як А. Сміт, Д. Рікардо та У. Петті. Серед вітчизняних науковців слід відзначити О. Баранецьку [1], О. Барановського [2], Ю. Бережну [4], З. Варналія [3], Ю. Іванова [4], В. Іщенко [5], В. Задорожного, В. Мартинюка, Ю. Полянську, А. Соколовську, серед зарубіжних авторів – О. Ареф'єва, В. Кашина [6], В. Пономарьова, В. Сенгачова [7], І. Тимофєєву, Д. Тихонова та ін.

Мета статті полягає у дослідженні загроз податковій безпеці держави на основі комплексного підходу. Для цього необхідно проаналізувати сутність податкової безпеки, виявити джерела та фактори загроз. Окрім того, слід виявити загрози податковій безпеці України та проаналізувати їх вплив на стан податкової безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з найважливіших складових фінансової безпеки держави є податкова безпека. Її величезне значення посилюється в умовах, коли перед державою стоять завдання соціального та економічного розвитку. При нестабільності надходжень податків до казни та їх повноти може погіршитися рівень благ та послуг, які держава надає суспільству. Крім того, податки є не лише основною дохідною частиною бюджету, яка використовується задля виконання покладених перед державою функцій, але й є істотним важелем впливу на всі соціально-економічні процеси в державі. Тому необхідність забезпечити належний рівень податкової безпеки постає не лише перед Україною, але й будь-якою державою, яка зорієнтована на побудові соціально орієнтованої ринкової економіки.

Проаналізувавши сутність податкової безпеки, було помічено, що науковці вважають її як форму безпеки, що забезпечує такі умови взаємодії держави, підприємницьких структур та особи, при яких має бути досягнута взаємна відповідальності всіх суб'єктів господарювання. Крім того, податкову безпеку слід розглядати як елемент фінансової безпеки, що має вплив на всі без винятку її елементи. Складність дослідження даного терміну полягає в тому, що автори по-різному визначають властивості даної категорії [5, с. 3–40]. Одне з найбільш повних визначень запропоноване українським науковцем З. Варналієм, який тлумачить податкову безпеку як «забезпечення зростання ресурсного потенціалу для соціально-економічної стабільності та розвитку держави, збереження цілісності фінансової системи, протистояння внутрішнім та зовнішнім загрозам України» [3, с. 145–146].

Для того щоб запропонувати певні рекомендації та виробити конкретні дії для ефективного управління податковою безпекою, необхідно з'ясувати, що може бути загрозою для неї. З. Варналіє у своїх працях визначає загрози як конкретні і безпосередні форми небезпеки та сукупність негативних чинників та умов. В. Сенгачовим було запропоновано розглядати загрози як один із багатьох деструктивних чинників безпеки, який має низку негативних проявів, а саме небезпеку, кризові явища, деструктивні та деформаційні процеси тощо [7, с. 110].

Із метою повного з'ясування змісту загроз податковій безпеці держави слід застосувати комплексний підхід із виявленням основних джерел та факторів загроз, і саме загрози податковій безпеці як дії можливого ймовірного фактору. Джерела як можливі носії загроз можуть бути причинами деструктивних факторів, які негативно впливають на рівень податкової безпеки та призводять до самих загроз. Виділяють значну кількість факторів загроз та інших негативних обставин, які негативно впливають на ефективність та стабільність податкової безпеки. Із метою систематизування існуючих дестабілізуючих факторів згрупуємо за джерелами їх походження.

До основних джерел загроз віднесемо стан національної економіки, стан державних фінансів, соціальні особливості суспільства та інституціональне середовище. Для кожного із

вищезазначених джерел загроз була виділена низка факторів, ступінь впливу яких найбільш критичний, що породжують ці податкові загрози. Також слід урахувати ступінь уразливості певних сфер податкової системи. Після того буде проведено оцінювання та аналізування факторів через низку показників.

До найбільш суттєвих факторів податкової безпеки слід віднести характер економічного розвитку, ступінь добробуту суспільства та рівень інфляції. Характер економічного розвитку означає, що при економічному зростанні держава має можливість зменшити певні витрати на обслуговування економіки, разом із тим зменшивши необхідність у податкових надходженнях. Проте навіть при зменшенні витрат на економіку податкові надходження можуть зростати, адже при фазі підйому при рості економіки збільшуються доходи фізичних та юридичних осіб, зростає споживання населення, що, своєю чергою, збільшує надходження від сплати податків. Протилежна ситуація спостерігається у фазі спаду економіки: споживання скорочується, податкові надходження до бюджету зменшуються, державі не вистачатиме коштів для виконання своїх функцій. При цьому рівень податкової безпеки може знизитися.

Найбільш значущими показниками стану національної економіки є рівень та динаміка ВВП. Чисельне значення даних показників приведено в табл. 1.

Таблиця 1

Темпи приросту номінального ВВП за період 2009–2014 рр.

Період часу	Номінальний ВВП, млн. грн.	Абсолютний приріст номінального ВВП, млн. грн.	Темпи приросту номінального ВВП, %
2008	948 056	227 325	31,5
2009	913 345	-34711	-3,7
2010	1 082 569	169 224	18,5
2011	1 316 600	234 031	21,6
2012	1 408 889	92 289	7,0
2013	1 454 931	46 042	3,3
2014	1 566 728	111 797	7,7

Джерело: авторська розробка на основі [10]

За даними табл. 1, можемо спостерігати зменшення номінального ВВП у 2009 р. на 34 711 млн. грн., що може бути пояснено спадом в економіці в результаті впливу світової фінансової кризи, яка спричинила значний негативний вплив на економіку України. Темпи росту ВВП у 2010–2014 рр. так і не змогли досягти передкризового значення. Динаміка залишається позитивною, проте темпи економічного зростання значно уповільнилися – темпи приросту ВВП у 2013 р. становили лише 3,3%. Це пояснюється скороченням виробництва за більшістю видів економічної діяльності, що почалося в 2011 р. і продовжується до сьогодні. Така динаміка ВВП формує безліч ризиків для макросередовища держави і може стати наслідком ще більшої потреби у податкових надходженнях до бюджету держави.

При високому рівні добробуту населення існує потенційна база для збільшення податкових надходжень у разі нагальної потреби у додаткових грошових коштах. Коли ж рівень добробуту низький, будь-які спроби у додаткових грошових коштах від податкових надходжень будуть малоєфективні. Крім того, такі дії негативно вплинуть на рівень податкової безпеки держави. Для більш наочної демонстрації цього чинника простежимо за динамікою величини валового внутрішнього продукту

на душу населення. Згідно з даними The Global Competitiveness Report World Economic Forum, валовий внутрішній продукт в Україні в 2013 р. становив \$3 919,41 [14]. Незважаючи на досить низький рівень зростання ВВП, Україна знаходиться на 91-му місці з 144-х країн за рівнем ВВП на душу населення. Серед найближчих наших сусідів Литва посідає 44-е місце (\$16 003), Росія – 49-е (\$14 819), Польща – 52-е (\$13 394), Казахстан – 53-е (\$12 843), Румунія – 67-е місце (\$8 910). Таким чином, бачимо, що навіть у порівнянні з колишніми країнами СРСР український добробут населення залишається дуже низьким. Це становить серйозну загрозу для податкової безпеки країни, що посилюється за несприятливої динаміки ВВП.

Інфляція є тим фактором, який має суттєвий вплив на рівень податкової безпеки держави. В умовах високого рівня інфляції суб'єкти господарювання часто недотримуються законодавчо встановлених термінів справляння податків, адже часом можливі штрафи та пені від невчасної сплати податків є більш вигідними, так як гроші постійно знецінюються, а одна грошова одиниця, використана сьогодні, є більше однієї грошової одиниці, використаної через певний проміжок часу. Такі дії платників податків суттєво погіршують рівень податкової безпеки та становлять величезну загрозу.

Другим джерелом загроз є стан державних фінансів, адже від їх стану та ефективності функціонування залежать можливість та характер впливу держави на економіку. Найбільш значущими факторами, які впливають на стан державних фінансів, є розмір дефіциту бюджету, державного боргу та рівень податкового навантаження.

Дефіцит бюджету, згідно зі ст. 2 Бюджетного кодексу України, є перевищення видаткової частини бюджету над дохідною. У табл. 2 наведено значення дефіциту Державного бюджету за останні роки.

Таблиця 2

Обсяги дефіциту Державного бюджету в Україні за період 2009–2014 рр.

Період	Державний бюджет (млн. грн.)			Співвідношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП, %
	доходи	видатки	Дефіцит/профіцит	
2008	231 686,3	241 454,5	-12 500,7	-1,32
2009	209 700,3	242 437,2	-32 736,9	-3,89
2010	240 615,2	303 588,7	-62 973,5	-5,94
2011	314 616,9	333 459,5	-18 842,6	1,79
2012	346 025,5	395 681,5	-49 656,0	-3,79
2013	339 180,3	403 403,2	-64 707,6	-4,45
2014	403 403,2	430 108,8	-78 070,5	-4,98

Джерело: авторська розробка на основі [10]

Згідно з вищенаведеними даними табл. 2, можемо констатувати, що в Україні спостерігається постійний дефіцит державного бюджету протягом усього періоду дослідження. Велике значення бюджетного дефіциту в 2010 р. може бути пояснене впливом світової фінансової кризи, що змусило збільшити витрати на проведення антикризових заходів. Згідно з Наказом Міністерства економіки від 29.10.2014 р. № 1277, в якому затверджені Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [4, с. 5–8], визначено ключові показники стану економічної безпеки країни. Одним із таких показників є співвідношення дефіциту/профіциту до рівня

ВВП. Він має становити не більше 3%. Даний граничний рівень не фіксується ані в Бюджетному кодексі, ані в інших законах, але уряд ураховує цей показник при складанні кошторису головного бюджету країни. Як бачимо, лише в 2008 та 2011 рр. рівень дефіциту державного бюджету був у рамках допустимого значення. У 2009–2011 та 2012–2014 рр. бачимо перевищення показника над граничною нормою в 3%, і це значення продовжує повільно зростати. Це є свідченням загрозованої ситуації для всієї системи фінансів держави, зокрема податкової безпеки. Може виникнути ситуація, коли для покриття дефіциту державного бюджету вже буде недостатньо внутрішніх чи зовнішніх позичок або непопулярного методу друкування нових грошей (емісії), то держава буде змушена до підвищення розмірів ставок податків, що може ще більше похитнути рівень податкової безпеки.

Державний борг, згідно зі ст. 2 Бюджетного кодексу України, є загальною сумою заборгованості держави, як внутрішньої, так і зовнішньої, що включає всі випущені та непогашені боргові зобов'язання, зобов'язання по раніше виданим гарантіям по кредитах тощо [9]. Великий державний борг є суттєвою загрозою для податкової безпеки держави, адже необхідні значні кошти на його обслуговування – сплата процентів або частини тіла. Як бачимо з рис. 1, розмір як внутрішнього, так і зовнішнього боргу невпинно зростає.

За 2014 р. державний борг збільшився на 516 млрд. грн. (88%) та досяг 1,1 трлн. грн. Це відбулося за рахунок зростання як внутрішнього боргу на 72%, який досяг 489 млрд. грн., так і зовнішнього боргу на 103%, що становить 612 млрд. грн. Таким чином, можемо спостерігати досягнення критичного рівня боргового навантаження (рівень державного та гарантованого боргу в 2015 р. мав зрости до 94,1% ВВП). Це може бути пояснено бюджетно-борговою проблемою в державних фінансах унаслідок зрозумілого зниження доходів держави, збільшення оборонних видатків та видатків, які підуть на обслуговування державного боргу.

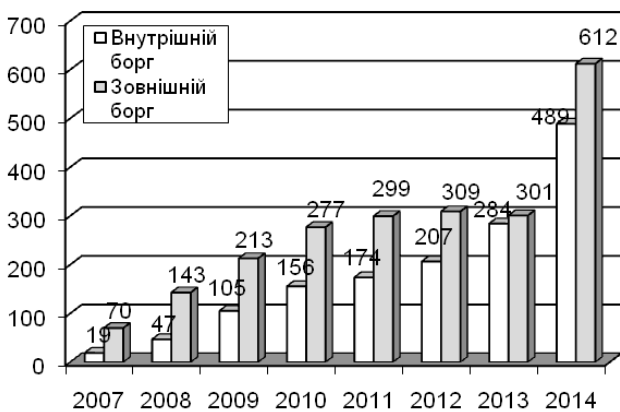

Рис. 1. Розміри внутрішнього та зовнішнього державного гарантованого боргу України протягом 2007–2014 рр., млрд. грн. [7]

Важливим індикатором стану податкової безпеки є співвідношення державного боргу до ВВП. Критичний розмір цього показника, згідно з Бюджетним кодексом України, має становити не більше 60%. За останні роки обсяг державного боргу різко нарощується, тим самим погіршується боргова безпека. У 2015 р. очікується найбільше боргове навантаження за всі роки незалежності. За даними Міністерства фінансів України, рівень боргу до ВВП з 2001 по 2014 р. зріс з 40 до 72,2%. За

даними МВФ, у 2015 р. даний показник може становити 94,1%. Як наслідок, можемо спостерігати збільшення витрат на обслуговування державного боргу, що звужує можливості фінансування урядом інших статей, погіршує ефективність видаткової частини державного бюджету та рівня податкової безпеки.

Проблема рівня податкового навантаження є також дуже гострим питанням, адже рівень податкового навантаження є одним з основних характеристик системи оподаткування держави. За даними статистики, частка податкових надходжень до ВВП в Україні в 2014 р. склала 19,5%. При порівнянні з країнами-сусідами, рівень податкового навантаження в Білорусії – 16%, Польщі – 17%, Росії – 15%, Болгарії – 18,1%. Проте у ринково розвинутих країнах рівень податкового тягаря досить високий: у Німеччині – 26,5%, Швеції – 22%, Португалії – 23%, Данії – 35%. Усім цим країнам вдається успішно вирішувати проблеми соціально-економічного розвитку, незважаючи на високий рівень податкового навантаження. Таким чином, не слід шукати єдиного рецепту до вирішення проблем з оподаткуванням в Україні, існує багато податкових моделей, які дають змогу ефективно функціонувати економікам країн, в яких вони використовуються. Проте використання цих моделей може бути зовсім невідповідними для України, оскільки кожна країна має свою податкову культуру, історію, звички та особливості. Можна лише стверджувати, що рівень податкового тягаря в Україні значний. Збільшення тягаря в майбутньому (шляхом запровадження нових податків) може створити і на сьогодні несприятливі умови для соціально-економічного розвитку, обсяги податкових надходжень можуть скоротитися та спричинити більш загрозовані наслідки для податкової безпеки держави.

Третім джерелом загроз є інституціональне середовище, яке також несе величезну загрозу для податкової безпеки України. Факторами загрози є рівень тіньової економіки, мораль і культура платників податків, ефективність податкових органів та якість і стабільність законодавства.

Рівень тіньової економіки є тією вкрай небезпечною загрозою податкової безпеки, яка властива усім економічним системам, однак країни з трансформаційною економікою найбільш вразливі. За даними розрахунків Міністерства економічного розвитку та торгівлі, обсяг тіньової економіки становить від 38% у 2010 р. до 47% у 2015 р. [8; 11]. Як бачимо, майже половина економіки України знаходиться «в тіні», що спричинює значне недоотримання податків до бюджету. Більше того, існує цілий прошарок підприємств, які працюють «у тіні» та не сплачують податки до бюджету, що спотворює розподіл податкового навантаження, який при таких обставинах лягає на сумлінних платників податків. Унаслідок цього податкова мораль законотворчих органів зменшується. Таким чином, великі масштаби тінізації економіки представляють суттєву загрозу податковій безпеці України.

Податкова культура знаходиться на низькому рівні, що негативно відображається на стані податкової безпеки. Основними причинами низької податкової культури та моралі серед платників податків є недостатнє усвідомлення важливості податкових надходжень у соціальному та економічному розвитку, високий рівень корупції в усіх органах влади, зокрема в податковій службі, усвідомлення неефективного використання органами влади коштів із бюджету, приклади безкарності певних осіб або компаній за порушення податкового законодавства, зловживання податковими пільгами, постійні зміни у податковому законодавстві тощо.

Від рівня ефективності органів податкової влади в значній мірі залежить рівень податкової безпеки. Останнім часом можна спостерігати незадоволення роботою податкових органів влади, що полягає в неефективності адміністрування податками, контролем сплати податків та величезною корумпованістю. Данні ствердження можна підтвердити статистикою. За останні роки відбувається певне покращання, за даними звіту компанії PwC та Групи Світового банку, які визначають легкість сплати податків, у звіті Paying Taxes 2015, загальний час, який необхідно підприємству для виконання всіх податкових зобов'язань із державою, становить 350 годин, що краще на 28,7%, ніж було в 2013 р. (491 година). Проте цей показник значно вищий, ніж у багатьох інших країнах. Так, в Естонії цей показник становить 81 годину, у Росії – 168, Литві – 175, Білорусії – 183, Молдові – 185, Латвії – 193, Польщі – 286 годин [12; 13]. Незважаючи на ще досить високий час на сплату податків, порівнюючи зі звітом 2010 р., коли час на сплату податків складав 736 годин, можемо спостерігати скорочення часу на виконання податкових зобов'язань більше ніж у два рази. Покращання даного показника стало можливе в основному завдяки оптимізації кількості податкових платежів та використання новітніх технологій з електронного звітування та сплати податків. Саме електронна форма звітності дозволяє знизити витрати на адміністрування процесу, зменшує пряме спілкування податкового менеджера з платником податків та знижує можливість корупційних схем.

Стабільність законодавства є ще одним фактором загрози податкової безпеки України. В усі роки незалежності можна спостерігати постійні зміни у податковому законодавстві. Усі без винятку політичні сили при приході до влади намагаються любити свої власні інтереси, що проявляється в ухваленні змін податкового законодавства. Таким чином, завдяки постійним змінам у законодавстві, суперечностям та неоднозначності у його трактуванні платники податків мають змогу уникали оподаткування всього їх прибутку, не сплачувати в повній мірі податкові платежі до бюджету та не нести за це відповідальності. Крім того, недосконалість у законодавстві значно підвищує ризики неефективної організації збору податків та контролю своєчасної та в повному розмірі сплати податків.

Соціальними загрозами податкової безпеки є значне соціально-економічне розшарування населення. Дана проблема існує вже багато століть. Податковий тягар розподіляється нерівномірно, причиною чого є недосконале законодавство. Для досягнення справедливості в оподаткуванні необхідно впровадити систему прогресивного оподаткування отриманих доходів. Проте це може ще погіршити стан податкової безпеки, адже заможна частина суспільства буде шукати більш привабливі шляхи оподаткування: інвестування в іноземні держави, переведення капіталу до офшорів або інших більш сприятливих методів примноження багатства.

Висновки. Комплексний підхід дав можливість зробити аналіз небезпек та загроз податкової безпеки України. Було проаналізовано низку джерел та факторів, з'ясовано сутність кожного ризику та можливі наслідки дії цих ризиків на податкову безпеку країни. Виявлено, що найнебезпечнішими загрозами є ті, які пов'язані з незадовільним економічним розвитком, значним соціально-економічним розшаруванням населення, рівнем тіньової економіки та низькою податковою культурою. Достатньо великою, але не найбільш небезпечною загрозою є стан державних фінансів, адже збільшення бюджетного дефіциту та боргу може значно негативно вплинути на стан податкової

безпеки. Суттєву загрозу для податкової безпеки становить інституціональне середовище, основними небезпеками якого є низька ефективність податкових органів та нестабільність і неоднозначність законодавства.

Слід зазначити, що в сукупності вищенаведені загрози можуть призвести до ще більшої небезпеки стану податкової безпеки. Для того щоб не допустити падіння рівня податкової безпеки, необхідно вести неперервний моніторинг вищезазначених факторів за джерелами загроз.

Література:

1. Баранецька О. Національні інтереси України в сфері фінансової безпеки / О. Баранецька // Наука молода. – 2008. – № 9. – С. 83–87.
2. Барановський О.І. Основи економічної і фінансової безпеки економічних агентів: [монографія] / О.І. Барановський. – К.: УБС НБУ, 2014. – 831 с.
3. Варналій З.С. Економічна безпека: [навч. посіб.] / З.С. Варналій // Знання. – 2009. – 647 с.
4. Іванов Ю.Б. Податкова безпека: сутність та умови забезпечення / Ю.Б. Іванов, Ю.В. Бережна // Економіка розвитку. – 2010. – № 2 (54). – С. 9–11.
5. Іщенко В.В. Податкова складова фінансової безпеки держави / В.В. Іщенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. – № 37. – С. 35–40.
6. Кашин В.А. Податкова система: як її зробити більш ефективною? / В.А. Кашин // Фінанси. – 2008. – № 10. – С. 5–9.
7. Сенгачов В.К. Економічна безпека Росії: загальний курс / В.К. Сенгачов. – К.: Дело, 2005. – 896 с.
8. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році». – К.: НІСД, 2015. – 684 с.
9. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
10. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.
11. Тенденції тіньової економіки в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.me.gov.ua/Documents.
12. Paying Taxes 2015. The Global Picture. – PWC and World Bank. (2015) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/pdf/pwc-paying-taxes-2015-low-resolution.pdf>.
13. Paying Taxes 2010. The Global Picture. – PWC and World Bank. (2010) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/assets/paying-taxes-2010.pdf>.
14. The Global Competitiveness Report 2015–2016. World economic forum [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2014-15.pdf.

Голиков С.С. Угрозы налоговой безопасности Украины

Аннотация. В статье проведен комплексный анализ угроз налоговой безопасности Украины. Показано, что для более глубокого их понимания необходимо идентифицировать источники, факторы и влияние самих угроз как потенциальной опасности налоговой безопасности. Все они связаны с четырьмя основными источниками угроз налоговой безопасности: состоянием национальной экономики, состоянием государственных финансов, социальными особенностями общества и институциональной средой. По каждому источнику определены и проанализированы основные факторы угроз. Сделан вывод, что при анализе угроз следует учесть тот факт, что в совокупности угрозы могут усиливать друг друга и привести к еще большей опасности состояния налоговой безопасности.

Ключевые слова: налоги, налоговая безопасность, угроза, бюджетный дефицит, государственный долг.

Holikov S.S. Tax security of Ukraine threats

Summary. The article studies a comprehensive analysis of tax security threats. It shows that it is necessary to identify for a better understanding the sources, factors and the threats impact as the potential danger to tax security. They divide to four main threats sources: the state of the national

economy, the state of the public finances, social features of the society and institutional environment. The most important factors of Ukraine tax security threats have been identified and analyzed for each source. To sum up, the analysis of threats should consider the fact that the combined threats can strengthen one another and lead to even greater danger state security tax.

Keywords: taxes, tax security, threat, budget deficit, public debt.